

DISSENY D'ESPAIS ESCENICS I EXPOSITIUS

Anna Alcubierre Roca, Isabel Velasco Figueras

Professor Responsable: Anna Alcubierre Roca

Grup: 1,2

Codi: 105723

Crèdits: 6 ECTS

Curs:

Semestre: 2

Tipologia: Optativa

Matèria: Processos de Disseny

Horaris:

Grup	Horaris	Professor
1	Dimecres 12:00 - 15:00	Isabel Velasco Figueras
		Anna Alcubierre Roca
2	Dimecres 15:30 - 18:30	Isabel Velasco Figueras
		Anna Alcubierre Roca

Eina Centre Universitari
Fundació Eina
Disseny Art Barcelona

Passeig Santa Eulàlia 25
08017 Barcelona T+34 932 030 923
info@eina.cat www.eina.cat

Índex de la Guia Docent

Presentació de l'assignatura

Recomanacions

Continguts

Metodologia

Avaluació

Bibliografia i Recursos

Resultats d'Aprenentatge

Presentació de l'assignatura

Breu descripció:

Existeix un debat en relació a quins són els límits de l'escenografia, l'origen, seguit per una llarga tradició és clarament teatral, en l'actualitat però la diversitat de camps on s'aplica aquesta disciplina és molt extensa.

L'assignatura s'enfoca cap a aquest caràcter polièdric del dissenyador per a què pugui donar resposta a la multiplicitat d'inputs en el sector del disseny d'espais escenogràfics i expositius.

Escenografia són tots els elements visuals que conformen una escenificació, bé siguin en relació a l'espai, a la il·luminació o a la caracterització del personatge; ja sigui l'escenificació destinada a representacions en viu, cinematogràfica, expositiva o destinada a esdeveniments culturals o comercials.

Les noves tecnologies han anat penetrant dins el món dels espais efímers, i llenguatges com el vídeo, la il·luminació computeritzada o la robòtica s'han convertit en ingredients habituals del disseny d'espais escènics i expositius.

Objectius Formatius:

- Conèixer les diferents aplicacions de l'escenografia, siguin de caràcter comercial, expositiu o escènic; considerant que es tracta d'esdeveniments que no són autònoms sinó que conviuen dins un marc físic, conceptual i sociocultural concret.
- Identificar els llenguatges que intervenen als processos comunicatius, i tenir la capacitat de fer-los dialogar entre si per tal de potenciar un resultat comú. En aquest sentit l'estudiant haurà de compartir idees i formes de pensament, i desenvolupar les estratègies pròpies del treball en equips interdisciplinaris.
- Assolir la capacitat de realitzar projectes efímers. Per tant, aprendre el procés de treball i poder aplicar una metodologia, adquirir els coneixements tecnològics específics, dominar les eines i materials pròpies de les produccions, així com entendre les relacions professionals.

Recomanacions

Es recomana entendre l'assignatura des de l'experiència, buscant noves dinàmiques de projectació per tal de poder dissenyar des de l'imprevist. S'aconsegueix fàcilment amb una actitud oberta a les classes on cal projectar des del joc.

Continguts i Metodologia

Breu descripció:

L'assignatura, basada en el seu caràcter polièdric, pretén consolidar els aprenentatges adquirits amb anterioritat, en quant a metodologia i coneixements en la projecció.

En aquest cas, es potencia el treball de projectes de caràcter escènic principalment en l'àmbit del teatre i la museografia.

Es treballaran 3 projectes. L'objectiu és diversificar al màxim, tant la temàtica, com el context, com el procés de treball, als diferents exercicis.

Temes transversals

- Referents contemporanis, l'escenografia avui.
- Dissenyar oportunitats a partir de l'efímer.
- La importància de la dimensió temporal als espais escènics.
- Tecnologia aplicada a l'escenografia.
- Metodologia del dissenyador o escenògraf.
- La presentació d'un projecte, un esdeveniment en si mateix.
- Estratègies característiques d'un procés creatiu col·lectiu.
- La conceptualització d'un espai a partir d'una idea.
- El projecte interdisciplinari.
- D'un projecte d'idees a un projecte executiu.
- La producció i el muntatge.

Programa

Projecte 1: Disseny d'una exposició.

La temàtica serà lliure, l'espai continent pot ser variable. El treball es desenvoluparà en petit grup.

Projecte 2: Disseny d'una escenografia.

A partir d'una dramàturgia concreta, en un espai teatral concret. El treball serà individual.

Projecte 3: Disseny d'un esdeveniment.

Es tracta d'un projecte col·lectiu per reivindicar una problemàtica de caràcter social.

Metodologia docent:

El treball en equip és una constant a l'assignatura, a més de realitzar alguns projectes amb grup, el

debat entorn a l'evolució dels projectes és obert i compartit.

A banda de desenvolupar els projectes i exercicis, tant a dins com fora de l'aula, aquests es presentaran públicament.

Hi haurà referències i aportacions de projectes professionals externs vinculats amb la matèria de treball i es faran visites relacionades. Així mateix, la teòrica es realitzarà a partir del vincles amb els projectes que es treballaran durant el curs.

Activitats formatives:

- Clases Teòriques

ECTS: 5%

Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Clases magistrals i debat en gran grup

Competències: CE2, CE10, CE8, CE11, CE21

- Informació i documentació

ECTS: 10%

Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Treball de recerca de fonts, recollida d'informació, anàlisi i elaboració documental de la mateixa

Competències: CE8, CE10, CE11, CT3

- Taller de tecnologia

ECTS: 10%

Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Assistència en la resolució de les dificultats tecnològiques i constructives.

Competències: CE7, CE8, CT13

- Taller de representació

ECTS: 10%

Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Assistència en la resolució de les dificultats de representació gràfica o en tres dimensions.

Competències: CE5

- Elaboració de projectes

ECTS: 45%

Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Formulació de programes de disseny a partir de situacions simulades i pautes per al desenvolupament del projecte. Treball autònom amb assistència als problemes que es plantegen en el desenvolupament del projecte, tant de tipus conceptual com tècnic. Correccions individualitzades

Competències: CE2, CE8, CE10, CE11, CE21, CT9, CT6, CT10, CT13, CT14, CT15, CT19

- Tutories

ECTS: 10%

Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Presentacions individuals i col·lectives de la documentació i memòria del projecte, defensa oral del projecte, i ronda de valoracions

Competències: CE2, CE8, CE11, CE10, CE17, CE21, CT6

- Avaluació

ECTS: 10%

Metodologia d'ensenyament /aprenentatge: Presentacions individuals i col·lectives de la documentació i memòria del projecte, defensa oral del projecte, i ronda de valoracions

Competències: CE2, CE8, CE11, CE10, CE17, CE21, CT6

Avaluació

Normativa general d'avaluació

Per considerar superada una assignatura, caldrà que s'obtingui una qualificació mínima de 5,0. Una vegada superada l'assignatura, aquesta no podran ser objecte d'una nova avaluació.

La menció de matrícula d'honor es pot atorgar a l'alumnat que tingui una qualificació igual o superior a 9,0. El nombre de matrícules d'honor que s'atorgui no pot ser superior al cinc per cent de persones matriculades en una assignatura en el període acadèmic corresponent, excepte si el total de persones matriculades és inferior a vint, en el qual cas es pot atorgar una sola matrícula d'honor.

Es considerarà "No Avaluable" (NA) l'estudiant que no hagi lliurat totes les evidències d'aprenentatge o no hagi assistit al 80% de les classes sense haver justificat les absències. En cas d'absència justificada, l'estudiant s'ha de posar en contacte amb el professor en el moment de la reincorporació per determinar la recuperació de les activitats a les quals no hagi assistit.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Sistema avaluació continua

El sistema d'avaluació d'EINA i de la UAB és d'avaluació continuada, l'objectiu de la qual és que l'estudiant pugui conèixer el seu progrés acadèmic al llarg del seu procés formatiu per tal de permetre-li millorar-lo.

El procés d'avaluació continuada ha d'incloure un mínim de tres activitats avaluatives, de dues tipologies diferents, distribuïdes al llarg del curs, cap de les quals pot representar més del 50% de la qualificació final.

- La qualificació final del curs es basarà en una avaluació continuada del treball de l'estudiant.
- La professora farà un seguiment de l'evolució i dels progressos de l'alumne de manera individualitzada.
- Els criteris de valoració es corresponen amb l'adquisició de les competències corresponents a aquesta assignatura, descrites detalladament en aquesta guia docent.
- Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades mitjançant la presentació de projectes i participació a l'aula. El 35% de la nota correspon al projecte 1 (disseny d'espai expositiu). El 35% al projecte 2 (disseny d'espai escenogràfic). El 20% al projecte col·lectiu (disseny activista). El 10% correspon a l'assistència.

Procés de revisió

La revisió es pot sol·licitar al professorat i es realitzarà segons calendari lectiu. Per participar a la

reavaluació l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura o mòdul.

Resultats d'aprenentatge de la matèria

Coneixements

Reconèixer les similituds i les diferències d'un projecte de disseny amb altres de similars dins del context de l'oferta existent al mercat. (KT01)

Habilitats

Demostrar el domini dels recursos infogràfics bàsics per presentar sectors i marcs d'actuació en què s'inscriu el projecte. (ST06)

Aplicar a un projecte de disseny en diferents contextos els recursos tipogràfics i de maquetació de pàgina adaptats a funcions de lectura, comunicació i expressió del projecte. (ST07)

Relacionar conceptes i procediments de diferents sectors professionals del disseny en el desenvolupament de projectes de disseny integrals. (ST09)

Aplicar les metodologies de recerca i avaluació pròpies del sector professional del disseny al qual s'adreça el projecte. (ST10)

Desenvolupar l'anàlisi prèvia al desenvolupament d'un projecte, identificant les característiques pròpies del sector professional del disseny mitjançant la incorporació de la perspectiva de gènere i de criteris de diversitat a l'estudi del context i dels seus grups d'interès. (ST02)

Resultats d'aprenentatge de la titulació

Coneixements

Respondre a qüestions globals en relació amb el camp de coneixement del disseny i l'art, de les indústries culturals, el seu entorn institucional i els agents que intervenen en aquests.

Catalogar els materials, les seves qualitats i principis físics en relació amb la conceptualització i formalització de projectes de disseny, observant criteris mediambientals i de sostenibilitat.

Categoritzar les tecnologies i els processos de producció i els seus respectius costos en relació amb la conceptualització i formalització de projectes de disseny, sense desatendre els criteris de rigor i qualitat formal en els acabats i els detalls.

Referenciar coneixements essencials de les ciències i disciplines auxiliars del disseny, com l'antropometria, l'ergonomia, la comunicació visual, els mètodes d'avaluació, el màrqueting, la prospecció, etc.

Descriure el marc legal i els valors deontològics i ètics de l'àmbit professional del disseny, així com els contextos i agents que els apliquen, posant especial èmfasi en els aspectes relacionats amb els drets

democràtics, així com amb els drets humans i fonamentals.

Habilitats

Detectar problemes de disseny a partir de l'anàlisi d'objectes, elements de comunicació gràfica i espais amb una visió situada en el marc de la contemporaneïtat, l'accessibilitat universal i la igualtat d'oportunitats.

Aplicar les habilitats d'expressió plàstica i els coneixements de materials i tecnologies productives concorde al plantejament d'un projecte de disseny.

Proposar solucions a problemes de disseny (o altres àmbits en els quals el disseny pugui aportar respostes) amb claredat i referint el vocabulari específic de l'àrea, així com les tècniques d'expressió i representació adequades.

Representar gràficament espais, volums, plans i superfícies, utilitzant les tècniques característiques del disseny.

Utilitzar mitjans informàtics i tecnologies digitals concordes amb els processos de creació i projectació en l'àmbit del disseny

Aplicar criteris i valors ètics i estètics a la pràctica del disseny, considerant les dimensions formals dels entorns i la seva diversitat.

Adequar els llenguatges plàstics, l'ús dels mitjans i les tècniques artístiques a les intencions comunicatives de cada projecte de disseny.

Emetre judicis de valor respecte a projectes de disseny, interpretant les dades i justificant la seva anàlisi crítica sobre la base dels coneixements adquirits sobre la comunicació gràfica, els espais i els objectes, així com als textos de referència..

Investigar amb esperit crític en l'àmbit del disseny i les seves disciplines afins, tenint en compte la innovació, l'experimentació i la constant renovació de les indústries culturals, així com els drets fonamentals i els valors democràtics i d'igualtat.

Avaluar la viabilitat social, econòmica, ambiental i tecnològica d'un projecte de disseny, incorporant la perspectiva de gènere i la diversitat com a criteris analítics clau, i garantint el respecte als drets fonamentals, la sostenibilitat i els valors democràtics.

Competències

Proposar solucions de disseny creatives, així com conscienciades, social i ambientalment sostenibles, en atenció als ODS.

Gestionar, amb capacitat d'adaptació, el desenvolupament de projectes de disseny de manera individual o en equip, en el marc de les organitzacions empresarials i institucions en què es produeixen.

Gestionar tasques relacionades amb el disseny de manera autònoma, planificant i organitzant els temps i els processos en el marc d'un encàrrec professional i/o acadèmic.

Aplicar el coneixement adquirit a la resolució de projectes de disseny i art amb una execució professional que tingui en consideració a la diversitat d'usuaris i/o receptors.

Elaborar informes professionals i acadèmics en relació amb l'àrea del disseny, les arts i les seves disciplines auxiliars.

Bibliografia i Recursos

LLIBRES DE CONSULTA

- Rudolf Arnheim, Arte i percepció visual.

Alianza Forma.

- Pedro Azara i Carles Guri. (2003) Arquitectos a escena.

GG. Artes Escenicas.

- Peter Brook. Más allá del espacio vacío. (2004)

- Vicent Brutto. *The filmmaker's guide to production design. Allworth press

- Héctor Calmet. (2003) Escenografía.

Ed. De la Flor.

- Colli, Stefano i Perrone, Raffaella (2003). Espacio-identidad-empresa.

GG: Barcelona

- Tony Davis. Escenógrafos. (2001)

Ed. Océano.

- Alonso Fernández, Luis, García Fernández, Isabel (1999) Diseño de exposiciones: concepto, instalación y montaje.

Editorial Alianza.

- Roselee Goldberg (1998) Performance. Lieve art since 1960.

Ed. Abrams

- Jorge Gorostiza. Constructores de ilusiones, la dirección artística cinematográfica. Filmoteca valenciana.

- Beverly Heisner. Production design in the contemporary American film. McFarland & Company, Inc., Publishers

- Hugues, Philip (2010) Diseño de exposiciones.

Prompress: Barcelona.

Títol original: Exhibitions Design (2008)

- Francisco Jodido (2011) Temporary. Architecture now.

Ed. Taschen

- Francisco Jodido (2011) Serpentine Gallery Pavillons.

Ed. Taschen

- Edward Lucio-Smith. Breve historia del mueble. Del Serbal

- Félix Murcia. La escenografía en el cine. El arte de la apariencia. SGAE

- Nieva, Francisco (2003) Tratado de escenografía.

RESAD

- Ward Preston. What an art director does. Silman-James

- Andrew Todd i Jean-Guy Lecat. (2003) El Círculo abierto.

Alba Editorial

- Josep Ramoneda i Jordi Balló (2006) 1994-2006. Exposicions CCCB.

Ed: CCCB i Institut d'Edicions de la Diputació de Barcelona.

- Michael Rizzo. Manual de dirección artística. Omega

- Santiago Vila, L'escenografia

Ed. Cátedra, Signo e imagen.

- Rico, Juan Carlos (1994). Los espacios expositivos. Museos, Arquitectura y Arte (Vol. I). Madrid, Sílex.
- Rico, Juan Carlos (1996). Montaje de exposiciones. Museos, Arquitectura y Arte. (Vol II). Madrid, Sílex,
- Staniszewski, Anne Mary (2001) The Power of Display: A History of Exhibition Installations at the Museum of Modern Art. Museum of Modern Art (New York, N.Y.)
- Tejada, Isabel (2006) El montaje expositivo como tracucción. Fidelidades, traiciones y hallazgos en el arte contemporáneo desde los años 70. Funcación Arte y Derecho. Madrid.

Recursos

ENLLAÇOS WEB

- Association SCÉNOGRAPHES. Projet d'exposition. Guide des bonnes pratiques.
http://www.scenographes.fr/scenographes.fr/documents/guideexpo_nogloss.pdf
- <http://www.cccb.org/lab/es>
- <http://www.youtube.com/watch?v=LJ-QSEI2UwQ&feature=related>
- <http://www.rosco-iberica.com/productos/index.asp>
- <http://www.azurscenic.com>
- http://www.peroni.com/lang_ES/prodotti.php?idCat=104
- <http://www.youtube.com/watch?v=MoHYzHEVukg&feature=related>
- <http://www.youtube.com/watch?v=JCxVDA6CG60>
- <http://www.pilobolus.com>
- <http://www.youtube.com/watch?v=74VNLtbHnNw&feature=related>
- <http://www.bbc.co.uk/ahistoryoftheworld/exploreraltflash/>